

— Ս Ի Ո Ն —

ԻՇ. ՏԱՐԻ — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ

1953

ՄԱՐՏ-ԱՊՐԻԼ

ԹԻՒ 3-4

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՎԵՐԱԴԱՐՁ Ս. ԱԹՈՌՈՅ ՆՈՒԻՐԱԿԻՆ

Այսօր տառաջ, երբ Ս. Աթոռոյ նուիրակը Գեր. Տ. Սերովբէ Ծ. Վրդ. Մանուկեան տակաւին Հարաւային Ամերիկայի իր հանգանակութեան գործին մէջն էր, Սիոն-ի այս էջերէն մեր սրտագին շնորհակալութիւնը կը յայտնէինք Հարաւային Ամերիկայի մեր եկեղեցանուէր և ազգասէր հարազատներուն, ամենուրեք Ս. Աթոռոյ նուիրակը դիմաւորուած ըլլալուն համար Հայու վայել հիւրընկալութեամբ, սիրով և առատաձեռնութեամբ: Իր վերադարձի այս առիթով անգամ մը ևս կ'ողգինք մասնաւորել մեր շնորհակալիքն ու երախտագիտութիւնը բոլոր անոնց՝ որոնք Պուէնոս Այրէսէն սկսեալ մինչև Մօնթէվիտէոյի, Սան Բաւլոյի, Քորտովայի, Ռոսարիոյ և հեռաւոր Ռիօ տէ Ժանէրոյի հայ զաւղութներուն մէջ չթերացան մխիթարութեան առիթը հանդիսանալ Պաղեստինի աղիտահար, անաւեր և ընչազուրկ մերազն ժողովուրդին և Ս. Յակոբեանց ազգապարծան Հաստատութեան, որ այնքան պէտք ունի, այս նեղ օրերուն մանաւանդ, իր հարազատներու օժանդակութեան:

Անշուշտ թէ հանգանակուած գումարներու մեծ կշիռը առհասարակ այրիներու լուծմաներով է որ կը գոյանայ: Մեր եկեղեցիներու, դպրոցներու և ազգային հաստատութիւններու յիշատակարանները կը վկայեն միահամուռ թէ հայ այրիներու լուծմաներով է որ դարերով վառ մնացած են մեր եկեղեցիներու կանթեղները, քնոնց շնորհիւ ապրած է հայ որբը և կենսունակ մնացած մեր իրթական և բարեսիրական հիմնարկները:

Զոհողութեան ոգին միշտ արթուն եղած է մեր մէջ, կազմելով լաւագոյն և համբուրելի յատկութիւններէն մին, դարաւոր զոհողութեանց ճամբէն անցնել զիտցող մեր ժողովուրդին: Եթէ յաճախ մեզի պակսած է իմաստութիւնը, սակայն երբեք զոհողութիւնը, եւ արդէն ի՛նչ կրնայ արժեք կեանքը, եթէ ան կոտորած՝ ճրագի մը պէս՝ ամէն օր կը ծխայ ինքն իրեն համար միայն: Մեր ժողովուրդն ու իր կեանքը երաշխաւորող արժէքները դարերով այդ զոհողութիւններով են ապրեր և ինքը գինն է այդ նուիրարներութեան:

Միւս կողմէ սակայն ակներև և ցցուն է մեր ազգային արժէքներու զանաճանակին մէջ մեր բարեպաշտ և ազգանուէր հարուստներու իշխանական նուիրատուութիւններու կշիռը: Ժիշդ չէ հասարակ տեղիք դարձած այն ասութիւնը թէ մեր դրամատէրները շատ յաճախ ժլատ են եղած իրենց ազգին մեծ կարիքներուն նկատմամբ: Անշուշտ գտնուած են անհատներ, որոնց թիւը միշտ քիչ եղած է բարեբախտաբար, որոնք իրենց հոգին ու ձեռքը միշտ զոց պահած են ինչպէս իրենց ազգային, այնպէս ալ իրենց անձնական կարիքներուն նկատմամբ, սակայն այդպիսիները մեծաւ մասամբ հիւանդագին խառնուածքներ եղած են, ոսկեհորթի պաշտամունքին մէջ մոռցած իրենց ժողովուրդն ու Աստուած:

Եթէ նկատի առնենք մեր պատմութեան կանխող դարը, և մեր ազգային կեանքի վերջի շրջանները միայն, հաշուելով արդիւնքները հոգեկան այդ բխու մին, Գէորգեան, Ներսէսեան, Լազարեան, Ստանասարեան, Կիւպէնկեան, Մելքոնեան, Նզիբյեան, Նուպարեան անուններով ծանօթ, մատնանշած կ'ըլլանք արդիւնքները որոնք զոյաւորուած են Հայ հարուստներու իշխանական մեկենասութիւններով:

Մեծութեան զաղտնիքը անպատճառ գիտութեամբ, զարգացմամբ կամ դաստիարակութեամբ չէ որ կը բացատրուի: Մեծ մարդոց հոգիին բացատրութիւնը պէտք է որոնել յաճախ հոգիին մէջ այն ժողովուրդին, որուն զաւակներն են անոնք: Ազգին նկարագրին մէջ ծածկուած բարացուցական շողերն են որ, անակնկալ կերպով միշտ գիտեն յայտնուիլ, ոսկի զանակներու պէս, իր այս կամ այն զաւակին հոգիին և արարքին մէջ: Բարեպաշտ մայրեր որոնցմով միշտ հարուստ եղած է Հայ ժողովուրդը, ազգասէր զործիչներ, որոնց թիւը անպակաս եղած է մեր ժողովուրդին մէջ, կայծեր եղած են անտարակոյս մեր ազգային մեծ բարերարներու գործունէութեան: Այդ կայծը ինչպէս կ'երեւի իր արդար իւղէն կանթեղներ վառ պահել գիտէ նաև Հարաւային Ամերիկայի մեր երախտաւոր մեծատուններու հոգիին խորը ևս, զանոնք վերածելով մշտավառ ճրագներու, լուսաւորութեան և սփոփանքի սատար հանդիսանալու համար մեր ազգային արժէքներուն և կարիքներուն ի խնդիր:

Անտարակոյս թէ վերոյիշեալ բարեմասնութիւններով հարուստ անհատներ են Պուէնոս Այրէսէն ազնուամեծար Տիար Յովհաննէս Տիարպէքիբեան և իր ազնիւ կողակիցը Տիկին Մարթա, որոնց հոգիին մէջ միշտ առկայծ կը մնայ կրօնական ու ազգային արժէքներու նկատմամբ սէր ու զոհաբերութեան ողին, հեռաւոր Ամերիկայի պանդխտութեանը մէջ:

Նոյն ազնիւ բարեմասնութիւններով օժտուած է Պուէնոս Այրէսի Եկեղեցւոյ Կեդրոնական Վարչութեան Ատենապետ Տիար Արմէն Պերկամալի, որուն նախնաձախնդրութիւնը Ս. Աթոռոյ իրաւունքներուն նկատմամբ, միջազգային այս ուստանին մէջ, ազնիւ երաշխիքը կը կազմէ իր ազգասիրութեան և բարձր հասկացողութեան:

Տիար Գէորգ Սարաֆեան, Ատենադպիր Ազգ. Կեդր. Վարչութեան և անդամ Հանգանակիչ Յանձնախումբին, իր հնչիւն զոհաբերութեան միացուած ազնուական Հայու ճիգն ու ջանքը, ամիսներով աշխատած է հանգանակութեան գործին, որպէսզի Ս. Աթոռը և անոր հովանիին պատասպարան գտած իր

հարազատները, ունենան սպասուած կարելի օժանդակութիւնը Հարաւային Ամերիկայի իրենց բախտաւոր արեւակիցներէն:

Նոյն զգացումով իր բարոյական և նիւթական մասնակցութիւնը բերած է Տիար Արթիւրօ Սարգիսեան, Փոխ Ատենապետը Կեդր. Վարչութեան և Ատենապետը Հանգանակիչ Յանձնախումբին: Ամենէն սիրուած ու յարգուած այս պատուական Հայը բրած է իր լաւագոյնը, որ ձեռնարկը ամենուրեք յաջողութեամբ պսակուի:

Ատոնց կարգին իրենց սիրելի մասնակցութիւնը բերած են, Ս. Աթոռոյ ի նպաստ եղած սրբազան ձեռնարկին, նոյն կերպով Տիար Գրիգոր Կառավարեան և Տիար Յովհաննէս Պալեան, բարեջան անդամներ Հանգանակիչ Մարմին, որոնք Հայու վայել զգացումներով, միշտ պատրաստակամ, ամիսներով շրջած են դուռնէ դուռ և սիրտէ սիրտ, խնդրելով Հարաւային Ամերիկայի ազնիւ մեքազնէից լուծանքները, ի խնդիր Ս. Աթոռին:

Երուսաղէմով խանդավառ, անոր կրօնական ու ազգային հարստութեանց և դերին գիտակից անձնաւորութիւն մըն է Տիար Գրիգոր Ձինոգեան և իր գաւազները, որոնք իրենց հեռաւոր պանդխտութեան մէջ գիտեն նախանձախնդրօրէն պահել ազգային աւանդութիւնները և ի հարկին զոհել իրենց լաւագոյնը՝ փրկելու և պահպանելու համար անցեալէն մեզի ժառանգ մնացած նուիրականութիւնները:

Առեւտուրը կեանքի այն ասպարէզն է, ուր ժողովուրդ մը կրնայ փայլեցնել իր ամենէն իրական արժանիքները. կեանքի ամենէն գործնական բեմնէն է ան, և անոնք միայն կրնան երեւիլ ու յարատեւել անոր վրայ, որոնք կեանքի ողմիտ հասկացողութիւնը և աշխարհի ու մարդոց հետ յարաբերուելու արուեստը ունին: Ուրախութիւն է մեզի հաստատել թէ Հարաւային Ամերիկայի մեր հարազատները ունին և ժառանգած են իրենց նախնեաց այդ ջիւղը՝ առեւտրական կեանքի սէրն ու յարմարութիւնները, զորս կը զործածեն և կը փայլեցնեն այնքան արժանիքներով բոլոր հորիզոններուն ներքեւ:

Պուէնոս Այրէսէն վերջ, սրտազին նուիրաբերութեանց նոյն թափը շարունակուած է, լաւագոյն արդիւնքներով, Մոնթեվիտէոյի գաղութին մէջ: Հանգանակութեան գործը հովանաւորուած է Եկեղեցւոյ Վարչութեան կողմէն, Ատենապետութեամբը Տիար Գրիգոր Պէրկամալիի, որ բարենպաստակ այս ձեռնարկին բերած է իր նիւթական ու բարոյական քաղցրազին անակցութիւնը:

Սան Բաւլոյի մէջ նուիրահաւաքութեան գործը հասած է իր լաւագոյն ու բարձրագոյն չափին: Տիար Վահրամ Քէօթէնէճեան, իր նիւթական ու բարոյական բարձր չափանիշերով հանրածանօթ Հայը, բերած է իր իշխանական մասնակցութիւնը հանգանակութեան, ամենաբարձր չափով, մեծագոյն մասնակցողը հանդիսանալով թէ Հիւսիսային և թէ Հարաւային Ամերիկայի մէջ երեք տարիներէ ի վեր ձեռնարկուող հանգանակութեանց: Տիար Վ. Քէօթէնէճեանը բազմաշնորհ հայրն է պրագիլեան կառավարութեան երեսփոխան Ուպարաճա Քէօթէնէճեանի: Ուրախութիւն է մեզի համար հոս հաստատել կարենալ թէ Տիար Վահրամ Քէօթէնէճեանը մին է անտարակոյս ազգային այն պարծանքներէն, որոնք կոչուած են իրագործելու շատ աւելի մեծ դերեր, յանձնելու համար իրենց անունը սերունդներու երախտագիտութեան:

Նոյնպէս հողիով հարուստ պատուական ուրիշ Հայ մը, Տիար Անդրէաս Ճաֆէրեան, Ատենապետը Եկեղեցւոյ Կեդրոնական Վարչութեան, որուն ազնիւ և անգուլ ջանքերուն շնորհիւն է որ Սան Բաւոյի հանգանակութեան գործը հասած է իր լաւագոյն արդիւնքին: Այս բարոյական անկշռելի օժանդակութեանէն զատ անիկա բերած է իր նիւթական օժանդակութեան բաժինը ևս, կրկնապէս շնորհապարտ կացուցանելով զմեզ բոլորս:

Մեր սրտազին շնորհակալութիւնները նոյնպէս ճորձ Բըզդալլա Թահանին և իր եղբայրներուն, արժանաւոր զաւակները իրենց եկեղեցաշէն և ազգային մեծ բարերար հօրը: Ինչպէս նաև Տեարք Գասպար և Մարկոս Գասպարեան եղբայրներուն, որոնք շնորհիւ հանգանակութեան բերած իրենց լայն աշակցութեան, երախտագիտութեան արժանի անհատներ կը մնան մեզի համար:

Հանգանակութեան այս ձեռնարկին իրենց համեստ բայց անուշիկ մասնակցութիւնը բերած են նոյնպէս Քորտաձայի, Ռոսարիոյ և Բիօ տէ Ժանէյրոյի փոքրիկ զաւութները:

Ասոնց կարգին կը մասնաւորենք անգամ մը ևս մեր եղբայրական շնորհակալութիւնն ու գոհունակութիւնը Հոգ. Տ. Յարութիւն Վրդ. Մուշեանին, Ս. Աթոռոյ մեր հարազատին, ինչպէս նաև Հոգ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Տօլապճեանին, նախկին Միաբան Ս. Աթոռոյ, և մեր սիրելի հայրենակից Արժանապատիւ Տ. Եզնիկ Աւագ Քինյ. Վարդանեանին, որոնք իրենց զրուածքներով, քարոզներով, կոչերով և բարոյական աշակցութեամբ, ազնիւ զգացումներու սերմեր ցանցին հողիներուն մէջ, յետոյ որաներով զանոնք հնձելու համար:

Նիւթական այս խիստ գոհացուցիչ արդիւնքէն աւելի, սրտապնդիչ է մեզի համար լսել մեր ժրաջան Նուիրակէն, Հարաւային Ամերիկայի մեր արեւակիցներու կարօտազին ու քաղցր վերաբերմունքը մեր կրօնական ու ազգային սրբութիւններու և նուիրականութեանց նկատմամբ: Անտարակոյս թէ այդ փրկարար ոգին իր դերը ունեցած է նաև նիւթական այս արդիւնքին մէջ:

Նոյնքան ուրախառիթ ուրիշ երեւոյթ մը որ Հարաւային Ամերիկայի մեր հարազատները բոլորն ալ առհասարակ բարեկեցիկ վիճակի մէջ են, իսկ ոմանք նիւթական նախանձելի կարողութիւններու տիրացած: Այս հաւաստիքը որքան հրճուանք նոյնքան պատիւ է ունէ Հայու համար, վասնզի կամքի, խելքի և ձեռներեցութեան այս ազնիւ յատկութիւնները անձնական ըլլալէ աւելի ցեղային են, որոնք ամենուրեք զիտեն արժեցնել հայութեան անունը օտարներու առջև:

Յանուն Ս. Յակոբեանց զինուորեալ Միաբանութեան և Պաղեստինահայ մերազն ժողովուրդին, անգամ մը ևս կը կրկնենք Հարաւային Ամերիկայի մեր հարազատներուն մեր խոր երախտագիտութիւնն ու շնորհակալիքը: Յաւերժական օրհնէնք շուրջ անոնց՝ որոնք պարապ չվերադարձուցին յանուն Ս. Աթոռոյ կարկառուած ձեռքը: Տէրը թող հազարապատիկ վարձատրուոյց ըլլայ Ս. Աթոռոյ կարիքը հանդերձող մեր հարազատներուն, որոնք զիտցան արժեւորել Աւետարանի պահանջը, պատասպարելով տնազուրկները, հազուեցնելով մերկերը, կշտացնելով և արբուցանելով անօթիներն ու ծարաւիները, արժանի ըլլալով այսկերպ Աւետարանի քաղցրագին արտայայտութեան:

Երանի ողորմածաց զի նոքա ողորմութիւն գտցեն: